

**De Waltastins, van Stins tot Stadhuis.
Een archeologische begeleiding (AB) van
een verbouwing van het stadhuis te
Sneek, gemeente Sneek (Fr.)**

S.J. Tuinstra

ARC-Rapporten 2006-5

Groningen
13 januari 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

De Waltastins, van Stins tot Stadhuis. Een archeologische begeleiding (AB) van een verbouwing van het stadhuis te Sneek, gemeente Sneek (Fr.)

ARC-Rapporten 2006-5
ARC-Projectcode 2004/210

Opdrachtgever
Gemeente Sneek
ARCHIS nummer onderzoek
8160

Tekst
S.J. Tuinstra
Afbeeldingen
S.J. Tuinstra
Tekstredactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — J. Schoneveld

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 13 januari 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In verband met de uitbreiding van het stadhuis laat de gemeente Sneek de aanpalende panden verbouwen tot kantoor- en werkruimtes. Het gebouwencluster Marktstraat 5–9 bevat een historische kern, de zogeheten Waltastins, gebouwd rond 1540. De mogelijkheid dat er tijdens de grondverwijdering ten behoeve van de renovatieplannen archeologische sporen tevoorschijn komen, is de directe reden om deze werkzaamheden archeologisch te laten begeleiden. De gemeente Sneek gaf aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht om deze begeleiding uit te voeren.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op 1, 2 en 8 december 2004 en op 20 februari 2005. Het graafwerk tijdens de verbouwing werd begeleid door drs. S.J. Tuinstra en drs. J.R. Veldhuis, namens ARC bv. Er werd nauw samengewerkt met de eveneens door de gemeente Sneek ingehuurde bouwhistoricus, drs. F.J. van der Waard uit Groningen.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie is gelegen in het centrum van Sneek, aan de noordzijde van de historische stadskern, in de Marktstraat. De Marktstraat is een brede straat met grotendeels monumentale bebouwing.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Fryslân
Gemeente	Sneek
Plaats	Sneek
Toponiem	Marktstraat
Kaartblad	10H
Coördinaten	173.20/560.65
Periode	Late Middeleeuwen–Nieuwe Tijd
Type object	Steenhuis
Type bodem	Niet gekarteerd
Geomorfologie	Kwelderafzettingen

1.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het vastleggen van archeologische sporen en het verzamelen van archeologisch vondstmateriaal dat direct gerelateerd is aan het gebruik en ontstaan van de Waltastins. Deze gegevens dienen als archeologisch aanvulling op het reeds uitgevoerde en nog uit te voeren bouwhistorische onderzoek. Meer specifiek is er voor het archeologische onderzoek een Programma van Eisen opgesteld.¹ Hierin is de volgende vraagstelling opgenomen:

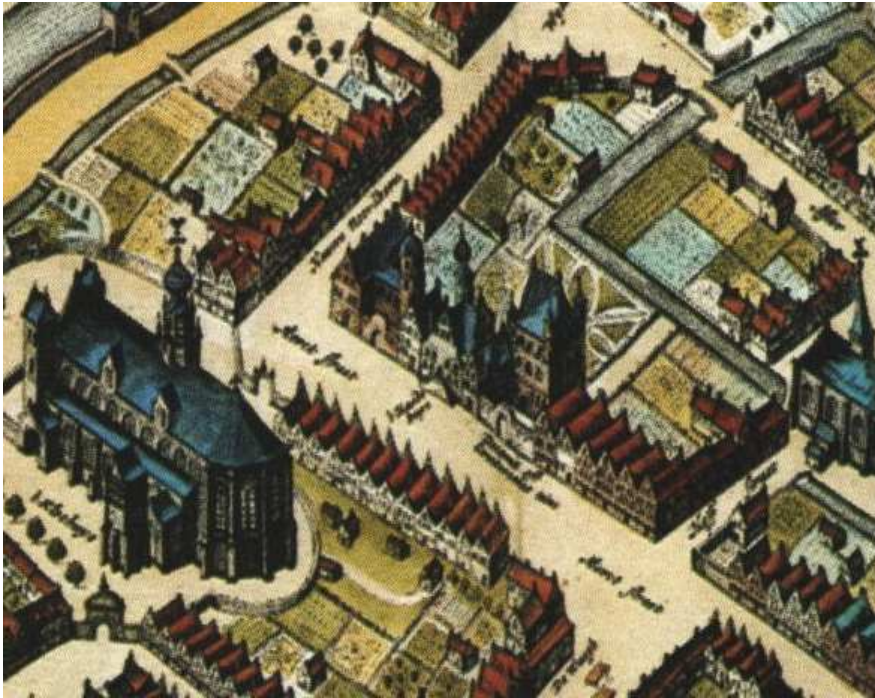
- 1 *Welke architecturale en/of archeologische resten zijn aanwezig die in verband gebracht kunnen worden met de Waltastins?*
- 2 *Zijn er resten van oudere bewoning ter plaatse aanwezig?*
- 3 *Is er sprake van verstoring van het bodemarchief? Zo ja, op welke schaal en in welke vorm?*
- 4 *Wordt het intacte deel van het bodemarchief bedreigd door de voorgenomen bouwplannen? Welke maatregelen kunnen deze schade voorkomen of minimaliseren? Is een aanpassing van het bouwplan met dit doel haalbaar?*
- 5 *Wat is de datering van de aangetroffen resten en is er sprake van meerdere gebruiksfasen?*
- 6 *Hoe vertalen de bovenstaande aspecten zich in een waardering van de behoudenswaardigheid van de vindplaats conform de KNA?*

1.5 Geschiedenis en beknopte bouwhistorie

De Waltastins bevindt zich in het historische centrum van Sneek aan de Marktstraat. Deze straat is sinds de 15e eeuw het bestuurlijke centrum van Sneek. Deze status is tegenwoordig nog steeds zichtbaar in de bestaande monumentale bebouwing, waarvan het naast de Waltastins gelegen stadhuis het meest opvallende element is. In een oorkonde van 1478 wordt voor het eerst een ‘reedhuus’ aan de Marktstraat genoemd, sinds kort in gebruik door de burgemeester en raad van Sneek. Voorheen werd het bestuur van de stad geregeerd door een hoofdelling. Op diverse plaatsen in Sneek hebben stinsen gestaan van hoofdellingeslachten. Op een van deze stinsen zullen de zittingen van het stadsbestuur vóór 1478 hebben

---

¹Programma van Eisen Sneek Waltastins 2004-210, drs. M.A. Huisman, ARC bv, 16 november 2004.

Afbeelding 2 Een uitsnede van de kaart van Blaeu, met in het midden de Waltastins, stadhuis en Gruytermastins. Uit: Blaeu's Tooneel der Steden, 1652.

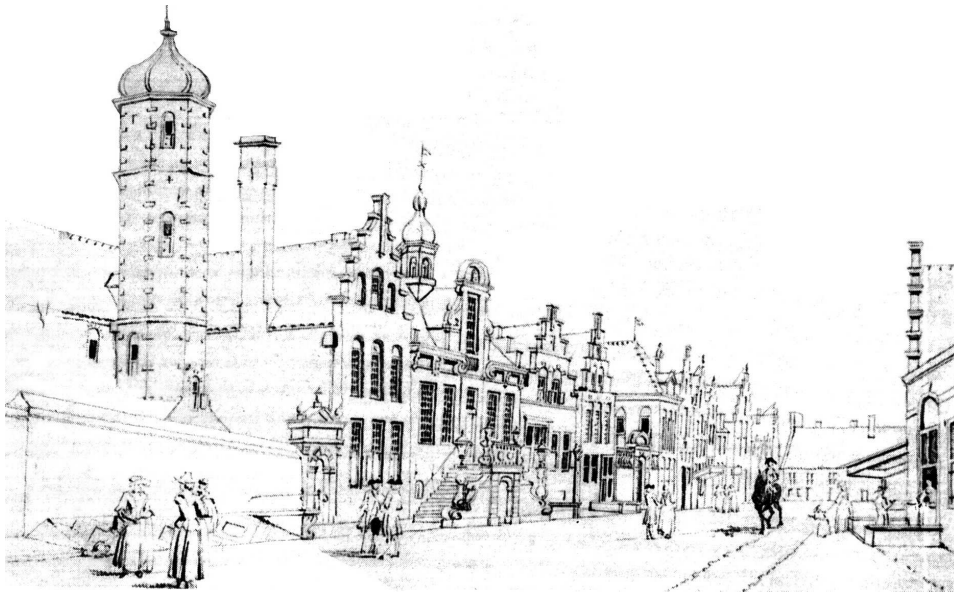
plaatsgevonden. Een belangrijke stins, de Gruytermastins, bevond zich oorspronkelijk direct oostenlijk achter het latere stadhuis. Dit monumentale, torenvormige gebouw is in 1611 gesloopt, tegen de wil in van het stadsbestuur. Mogelijk mocht het pand niet gesloopt worden om dat dit pand de eerste zetel van het stadsbestuur was (Halbertsma 1959).

Naast het stadhuis is de Waltastins in 1540 aan de Marktstraat gebouwd voor de Bozumer prebendaris Taco/Teake (van) Walta, eveneens lid van een hoofdelingslacht. De drie monumentale gebouwen, het stadhuis, de Gruytermastins en de Waltastins staan alledrie afgebeeld in de Blaeu's Tooneel der Steden van 1652, alhoewel de Gruytermastins toen al afgebroken was (afb. 2).²

In 1547 kreeg de Waltastins een L-vormige plattegrond met in de oksel van de twee vleugels een traptoren met een ui-vormige bekroning. Die toren stond op een voorplein dat aan de Marktstraat lag (afb. 3). Het oorspronkelijke gebouw had twee bouwlagen. De vleugel achter het plein was gedekt met een zadeldak en de vleugel die dwars op de Marktstraat stond had een trapgevel. In 1639 is een deel van de Waltastins bij het stadhuis getrokken. De traptoren werd in 1856 gesloopt in opdracht van de drukker-uitgever J.F. van Druten, die toen ook het voorplein liet bebouwen en een trapgevel van nummer 9 liet weghalen, om voor het vernieuwde gebouw een lange lijstgevel te laten plaatsen.

Bouwhistorisch onderzoek heeft bevestigd dat de Waltastins omstreeks het

²In het PvE wordt nog gesproken over de mogelijkheid dat de Walta- en Gruytermastins hetzelfde gebouw zijn in verschillende perioden onder verschillende namen, maar de fysieke positie van deze twee stinsen is niet hetzelfde en ze hebben bovendien naast elkaar bestaan.

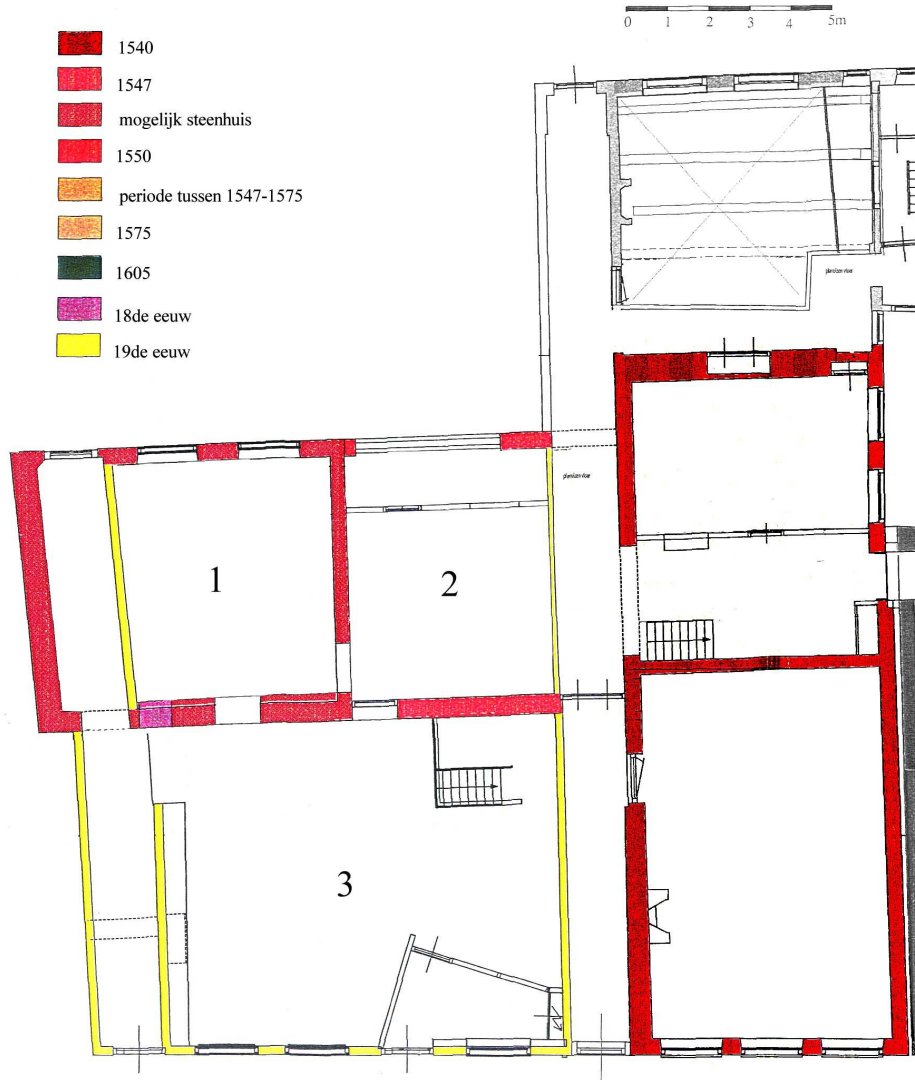
Afbeelding 3 De Marktstraat in 1740. Links op de voorgrond de Waltastins, getekend door Cornelis Pronk (1691–1759).

midden van de 16e eeuw is gebouwd en later is uitgebreid met een dwarsvleugel. Hierdoor is een L-vormig plattegrond ontstaan, waaraan in latere tijd nog diverse elementen aan zijn toegevoegd. De laatste grootschalige ingreep dateert uit 1856 waarbij, zoals hierboven is vermeld, de voorhof van het L-vormige pand is volgebouwd en de traptoren is afgebroken. Met de bouw van de nieuwe zuidgevel is het voormalige voorplein architectonisch samengetrokken met de buurpanden. Grote delen van het opgaand muurwerk en de kapconstructies van de Waltastins stammen nog uit de oorspronkelijke bouwperiode. Uit het bouwhistorisch onderzoek komt naar voren dat er een kleine kans is dat de centrale ruimte van de vleugel uit 1547 het restant is van een ouder steenhuis, waarvan deze ruimte dan de kelder of souterrain is geweest. Mogelijk kende deze ruimte een overwelling (Van der Waard & Van Voorn 2003).

1.6 Werkwijze

De begane grond van de zijvleugel van de Waltastins wordt ontgraven met een minikraan op rupsbanden ten behoeve van de plaatsing van een nieuwe vloer. Ook de ruimte direct ten zuiden daarvan, Marktstraat 5 en 7, zal om dezelfde reden worden ontgraven, in totaal circa 160 m². Hier is met name de voormalige locatie van de traptoren en de strook direct langs de zuidmuur van belang. De overige ruimte heeft waarschijnlijk oorspronkelijk als open ruimte deel uitgemaakt van het erf rond de stins en kan dus ook interessante archeologische sporen opleveren. De positie van de traptoren is op een later tijdstip onderzocht, omdat de zich hier bevindende moderne trap nog moest worden verwijderd.

Muurwerk wordt beschreven in overleg met de bouwhistoricus. Zo mogelijk zal de bouwhistoricus zelf aanwezig zijn. Op alle locaties wordt een vlak aange-

Afbeelding 4 De diverse bouwfases van de Waltastins, de onderzochte ruimtes zijn genummerd. Kaart bewerkt naar: Van der Waard & Van Voorn (2003).

legd, beschreven en gedocumenteerd. Vondsten worden per sectie van 5 m geborgen en per spoor. In drie ruimtes van de Waltastins heeft archeologische begeleiding plaatsgevonden. Deze zijn aangegeven op afbeelding 4.

2 Resultaten

Als eerste is ruimte 1 onderzocht, de hoofdruimte van de vleugel uit 1547 die mogelijk de restanten van een nog oudere bouw vertegenwoordigt. De ontgraving diepte was beperkt, daar hier in het verleden al eens een vloer met kruipruimte was gerealiseerd. Gemiddeld is niet meer dan 20 cm grond verwijderd. Het aangelegde vlak bleek geheel te bestaan uit stadsgrond met veel bouwpuin. Sporen

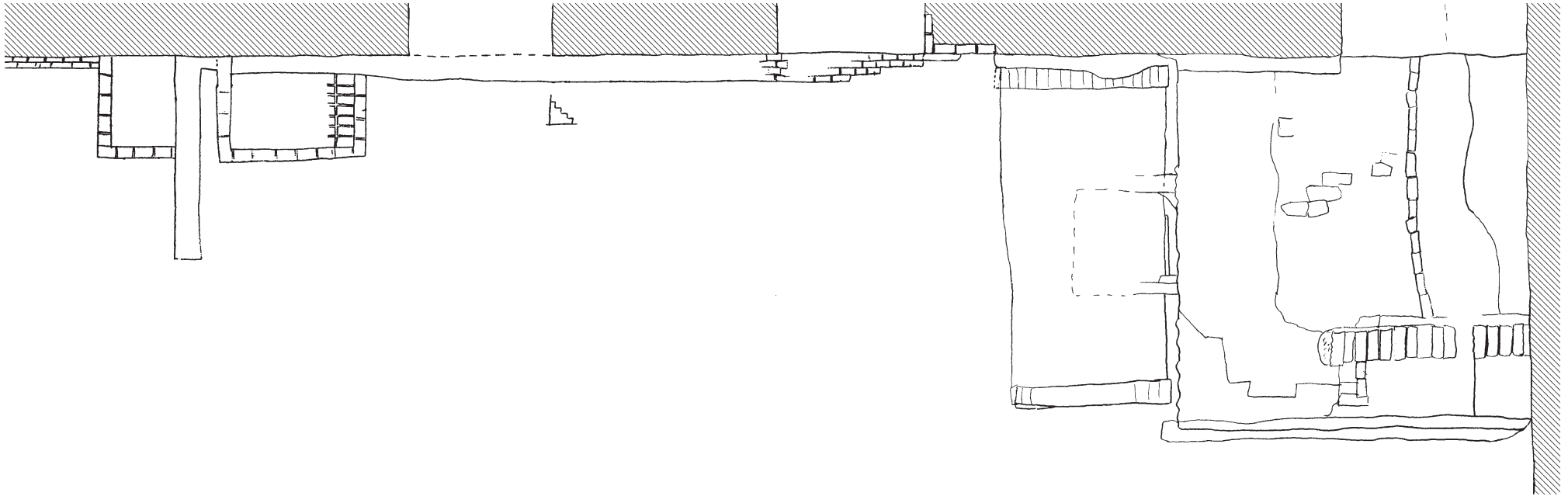
en structuren zijn niet gevonden, evenmin als vondsten. Dieper ontgraven was niet mogelijk omdat de onderkant van de fundatie al was bereikt. De stinsvleugel lijkt niet meer dan circa 50 cm diep te zijn gefundeerd, maar mogelijk bevinden zich onder deze fundamenteën nog houten palen. De gang aan de westzijde is later afgescheiden van deze ruimte. Deze muur bleek ondiep gefundeerd te zijn, en was duidelijk bouwvallig. De zichtbare fundamenteën zijn trapsgewijs opgebouwd, behalve aan de noordwand. De fundamenteën van de noord-, oost- en zuidmuur bleken in verband te zijn gemetseld. Met een 1 m lange gats is de bodemopbouw onderzocht. Hierbij bleek de stadsgrond nog 30 cm door te gaan, waarna een duidelijk gelaagd terppakket te zien was. Sporen van een mogelijke middenpijler ten behoeve van een gewelf over deze ruimte zijn niet aangetroffen in het vlak. Ook met de gats zijn geen sporen van een dergelijke middenpijler ontdekt.

Hierna is de tussenruimte tussen de zijvleugel en de oorspronkelijke stins onderzocht, ruimte 2. Dit leverde hetzelfde beeld als de hoofdruimte. Ook hier werd niet meer dan 30 cm grond verwijderd, waarna het vlak voor het grootste deel bestond uit stadsgrond met veel bouwpuin. Het enige verschil bleek in de bodemopbouw te zitten. Met behulp van gatsboringen werd een laag van circa 30–40 cm stadsgrond aangetroffen, met in een aantal boringen een vrij homogeen pakket van zwarte, ietwat vochtige humeuze grond, lijkend op een slootvulling. Het spoor met deze vulling verloopt in noord-zuid richting, parallel aan de oostwand van ruimte 2, en bevindt zich circa 1 m uit deze wand. Mogelijk betreft het een oude sloot, maar dit is niet met zekerheid vast te stellen.

Als laatste zijn de 19e-eeuwse voorkamer onderzocht, ruimte 3, en de gangen aan de westkant. Hierbij is een 1,5 m brede sleuf over de gehele lengte van de zijvleugel fundatie getrokken, om zo snel mogelijk inzicht te krijgen in de archeologische waarde van deze ruimte (afb. 5). Achter de huidige trap blijken de fundamenteën van de vroegere traptoren nog aanwezig. In de hoek van deze toren met de zijvleugel blijkt een overwelfde waterkelder te zitten, gemetseld van gele baksteen. Verder onderzoek is hier door aanwezigheid van (de nog te slopen) trap niet direct mogelijk. In de westhoek van de sleuf bevinden zich twee waterkeldertjes, gemetseld van rode en gele baksteen, en koud tegen het fundament aangezet. De vulling van deze waterkeldertjes is van zeer recente aard, waaronder plastic verpakkingsmateriaal. Het fundament van de zijvleugel is over de gehele lengte vrijgelegd en blijkt over de hele lengte van het huidige pand nog aanwezig. Het is getrapt uitgevoerd, en gemetseld van (hergebruikte) kloostermoppen. Ter hoogte van de dwarsmuur tussen ruimtes 1 en 2 vertoont het een breuk. Ter hoogte van de waterkelder is het naar buiten stekende vertande deel van het fundament verwijderd. De sleuf zelf levert geen sporen van mogelijke voorgangers of eventueel aanbouwen. In feite bestaat de uitgegraven grond uit verrommelde stadsgrond, waarin geen sporen aanwezig zijn. Ook de gangen leverden geen archeologische sporen op.

Gezien de geringe resultaten werd besloten de resterende ontgraving van de 19e-eeuwse voorkamer niet meer in zijn geheel te begeleiden. Na afloop van het ontgravingswerk is de situatie nogmaals bekeken. Grote delen van de ruimtes blijken te bestaan uit geroerde grond. Een aangetroffen stukje plaveisel voor de trap is mogelijk een restant van de voorhofbestrating.

Wel is de positie van de voormalige traptoren verder onderzocht na de sloop

Afbeelding 5 De sleuf voor het zuidfundament langs met de waterkelder en het traptorenfundament, schaal 1:50. Tekening: S.J. Tuinstra.

Afbeelding 6 Het blootgelegde fundament van de traptoren. Foto: S.J. Tuinstra.

van de huidige trap. Hierbij kwam een massief vierkant bakstenen fundament aan het licht (afb. 6). Dit fundament was 3×3 m in omvang, en was opgebouwd uit kloostermoppen, veelal halve en gebroken stenen. De steenmaat van een hele mop bedraagt $30 \times 14 \times 7$ cm. In het noorden was dit fundament in verband gebracht met het zuidelijke fundament van de vleugel van de Waltastins. Aan de zuidzijde vertoonde het fundament een vertanding. Aan de westzijde ligt de waterkelder vrijwel direct tegen het fundament aan, en hier is de vertanding afgekapt. Op het fundament zijn nog enige andere sporen zichtbaar. Het voornaamste spoor bestaat uit een nog twee steenlagen hoog L-vormig bakstenen muurtje dat aan de zuidzijde van het fundament naar binnen springt. Dit restant is gemetseld met kleinere bakstenen, $30 \times 10 \times 5$ cm. Mogelijkerwijs is dit een restant van de ingangspartij van de toren, die in de zuidzijde van de toren heeft gezeten.

Achter dit muurtje loopt een bakstenen gootje, afgezet met gele baksteentjes, zogenaamde 'friese geeltjes', naar de vleugel van de Waltastins toe. Waar dit gootje het bakstenen muurtje raakt, is het bakstenen muurtje doorgebroken. Dit afvoergootje is een latere aanpassing en leidt naar ruimte 2, waar ooit een keuken in is gebouwd. of deze aanpassing van ná de sloop van de toren in 1856 dateert, is niet duidelijk, maar de gebruikte gele steentjes maken een datering van vóór de sloop in 19e eeuw het meest waarschijnlijk. Mogelijk dateren deze waterafvoer en de waterkelder uit dezelfde periode en horen zij bij de keuken die in ruimte 2 aanwezig was. Geheel aan de oostzijde is het torenfundament ingekapt ten behoeve van een moderne gasbuis.

2.1 Vondsten

Archeologische vondsten zijn tijdens de begeleiding niet gedaan. Er is een geringe hoeveelheid modern scherfmateriaal gevonden, maar dit kwam allemaal uit de verrommelde grond direct onder de voormalige vloeren. Voor datering van de diverse fases van de stins is dit materiaal van geen betekenis en wordt in dit rapport dan ook niet behandeld.

3 Conclusies

In onderstaande paragrafen worden de onderzoeksvragen, zoals deze in de inleiding zijn gesteld (zie paragraaf 1.4), als volgt beantwoord:

- 1 *Welke architecturale en/of archeologische resten zijn aanwezig die in verband gebracht kunnen worden met de Waltastins?*

Architecturaal gezien zijn nog vele elementen aanwezig van de Waltastins, zoals beschreven in het bouwhistorisch rapport (Van der Waard & Van Voorn 2003). Archeologisch gezien zijn er minder resultaten geboekt. Het voornameste archeologische spoor is het fundament van de traptoren met daarvoor een restant van een plaveisel, mogelijk behorend bij de inrichting van de voormalige voorhof. Voor het overgrote deel is de ontgraving ten behoeve van de nieuwe vloeren niet dieper gegaan dan de verstoorde bovengrond en leverde daarom geen archeologische sporen op.

- 2 *Zijn er resten van oudere bewoning ter plaatse aanwezig?*

In het bouwkundige rapport wordt opgemerkt dat de centrale ruimte van de zijvleugel misschien de kern van een ouder steenhuis is geweest. Helaas heeft de archeologische begeleiding geen eenduidige sporen aangetroffen die deze mogelijkheid definitief kunnen bevestigen of ontkrachten. Wel blijft deze mogelijkheid echter aanwezig. Zo lijken de waargenomen hoofdfunderingen van de centrale ruimte als een integrale rechthoek te zijn aangelegd. De waarneming van een sloot-achtige vulling in de naburige oostelijke ruimte, parallel aan de oostwand, zou er op kunnen wijzen dat hier eertijds een apart perceel heeft gelegen, gescheiden van de naburige percelen door een sloot. Wellicht heeft op dit perceel een ouder pand gestaan

Tijdens de begeleiding kwam aan het licht dat in de langsfundering van de zuidzijde, ter hoogte van de oostwand van de centrale ruimte, een scheur zit. In het opgaande metselwerk van de noordmuur is op een corresponderende plek eveneens een grote verticale scheur waarneembaar.

Het kan zijn dat deze scheuren juist op deze plekken zijn ontstaan omdat het hier gaat om een later en dus zwakker met de rest van het gebouw verbonden muur tussen steenhuis en de hoofdvleugel van de Waltastins. Door de inklinking van de slootvulling zijn deze muren losgekomen van het oudere steenhuis.

Daarentegen lijken de funderingen overal in dezelfde bouwwijze en van dezelfde steen gemetseld te zijn, wat er op wijst dat de fundering voor de zijvleugel in één keer is aangelegd en niet uit een oud en nieuw gedeelte bestaat. De breuken zijn dan weliswaar ontstaan door inklinking van de op-

gevulde sloot, maar hun positie kan ook verklaard worden door het feit dat het westelijke gedeelte van de nieuwe vleugel overwelfd was en een intergraal blok vormde, waardoor de aansluiting van het overwelfde gedeelte op het niet overwelfde gedeelte van de vleugel – ondanks een aanleg in één keer – alsnog de zwakste plek was.

Helaas zijn in de onderzochte ruimtes verder geen sporen of dateerbare vondsten aangetroffen, waardoor geen duidelijke fases van elkaar kunnen worden onderscheiden en een datering al helemaal niet mogelijk is. De aanwezigheid van een oudere bewoning in de vorm van een steenhuis is mogelijk, maar is op dit moment niet meer dan een hypothese. Verder bouwhistorisch onderzoek van het opgaande muurwerk kan hopenlijk meer duidelijkheid verschaffen over de diverse bouwperiodes.³

- 3 *Is er sprake van verstoring van het bodemarchief? Zo ja, op welke schaal en in welke vorm?*

De verstoring van het bodemarchief is beperkt, daar alleen de grond direct onder de voormalige kruipruimtes is verstoord, namelijk de eerste 30 tot 40 cm. Uit de gatsboringen blijkt dat zich hieronder nog een intact bodemarchief bevindt in de vorm van ophogingslagen. Deze worden niet verstoord door de geplande ontgravingen.

- 4 *Wordt het intacte deel van het bodemarchief bedreigd door de voorgenomen bouwplannen? Welke maatregelen kunnen deze schade voorkomen of minimaliseren? Is een aanpassing van het bouwplan met dit doel haalbaar?*

Het intacte deel van het bodemarchief wordt, gezien de al bestaande verstoringdiepte en de geplande ontgravingdiepte, niet wezenlijk bedreigd.

- 5 *Wat is de datering van de aangetroffen resten en is er sprake van meerdere gebruiksfases?*

De aangetroffen resten bestaan uit een mogelijke steenbouw van vóór 1540, het fundament van de traptoren die in 1547 is aangelegd en twee kleine waterkeldertjes in ruimte 3 en een grotere, overkluisde waterkelder, alledrie uit de Nieuwe Tijd. Deze waterkelder is pas later in de hoek van de traptoren en de zijvleugel aangelegd. Hiertoe is een deel van het oorspronkelijke getrapte fundament weggekap. De bouw met friese geeltjes wijst op een datering die niet ouder zal zijn dan de 17e eeuw.

- 6 *Hoe vertalen de bovenstaande aspecten zich in een waardering van de behoudenswaardigheid van de vindplaats conform de KNA?*

Gezien de hoge bouwkundige waardering, locatie in de oude binnenstad van Sneek en de (mogelijk) goed bewaarde sporen op een dieper niveau, is de vindplaats behoudenswaardig. Door de huidige plannen wordt deze vindplaats echter niet verder bedreigd. Het fundament van de traptoren zal *in situ* blijven bewaard.

In het algemeen kan worden gesteld dat de huidige Waltastins nog grote delen van de oorspronkelijke bouwmassa bevat en een uniek historisch object in de binnenstad van Sneek vormt. De archeologische waarde van de diepere ondergrond is

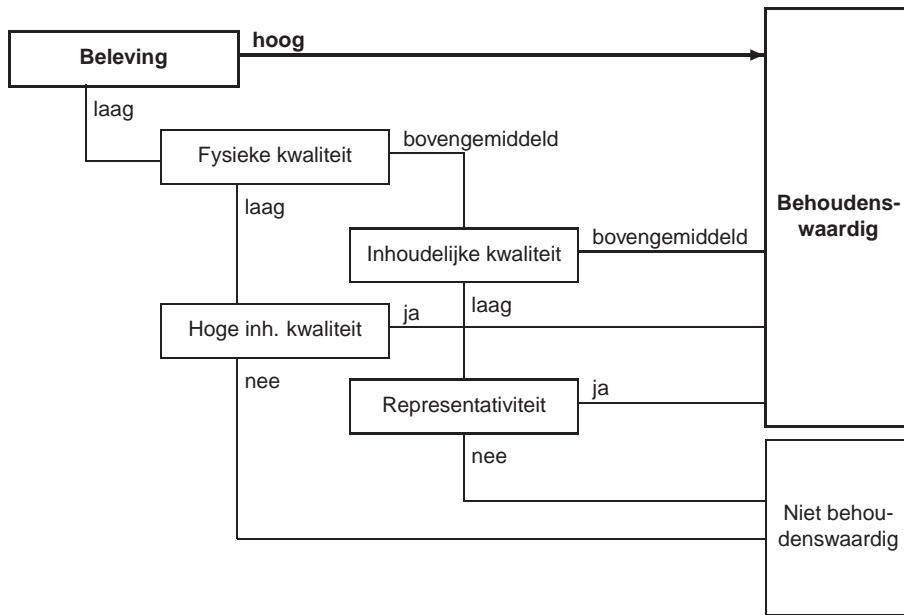
³Er zijn wel aanzetten voor gewelven gevonden op de westwand, maar geen (bak)steensoorten die ouder zijn dan de 15e eeuw, of oudere bouwsporen. Het is onwaarschijnlijk dat de vleugel van de Waltastins nog een oudere kern herbergt. Mondelinge mededeling bouwhistoricus drs. F.J. van der Waard.

zeker behoudswaardig. De renovatieplannen van de gemeente Sneek zijn erop gericht de Waltastins zo goed mogelijk te behouden en de oude kern weer zoveel mogelijk zichtbaar te maken. De archeologische resten worden door de huidige bouwplannen nauwelijks bedreigd en de blootgelegde traptoren zal *in situ* bewaard en zichtbaar gemaakt worden. Archeologisch gezien zijn er geen bezwaren tegen de gemeentelijke plannen.

4 Waardering volgens KNA 2.0

Hieronder vindt u de waardering van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden vindt u in bijlage 1. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, staat de website van het College voor de Archeologische Kwaliteit tot uw beschikking (www.cvak.org). U vindt de documentatie voor deze waardering onder 'KNA: inventariserend veldonderzoek'.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	Hoog, in verband met de plaats in het historische stadsbeeld.
herinneringswaarde	–	Groot, gezien de historische verbinding met het Sneker stadsbestuur.
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	3	Een groot deel van het oorspronkelijke pand is nog aanwezig.
conservering	3	Zie boven voor het pand zelf. Nergens is de ontgraving daadwerkelijk diep genoeg gegaan om archeologische lagen aan te snijden, en uitspraken over het materiaal zijn daarom niet te doen.
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	3	Eén van de weinige goed behouden stadsstinsen in Friesland.
informatiewaarde	3	Groot deel van oorspronkelijke bouwmassa aanwezig, waaruit bouwhistorische informatie kan worden verkregen. Archeologisch bodemarchief onder de stins waarschijnlijk grotendeels intact.
ensemblewaarde	3	
representativiteit	–	

Literatuur

Halbertsma, H., 1959. *Het stadhuis te Sneek en zijn historie*. Sneek.

Waard, F.J. van der & M.R.C. van Voorn, 2003. *Stadhuis Sneek. Beknopte bouwhistorische opname en waardestelling*. Groningen (rapport BDM).

Bijlage 1 Waarderingscriteria conform KNA 2.0

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaaftheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaaftheid sporen; ruimtelijke gaaftheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachronen context (voorkomen van monumenten uit openvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context (fysisch- en historischegeografische gaaftheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart